

Raadsvoorstel

Raadsvergadering

d.d. 30 oktober 2025

nr. Nummer

Onderwerp: Criteria locatie opvang asielzoekers

Voorstel:

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar maken ten aanzien van onderstaande harde (knock out) en zachte criteria ten behoeve van de locatiekeuze voor de opvang asielzoekers.

Constateren dat veiligheid cruciaal is in de keuze voor een locatie, dit ook gebleken is uit de gesprekken met de inwoners en in de peiling en afspraken hierover worden meegenomen in de nog te sluiten bestuursovereenkomst met het COA.

Harde criteria bij de locatiekeuze:

- a. is eigendom van de gemeente Haaksbergen, provincie Overijssel of een maatschappelijke partner;
- b. is feitelijk beschikbaar wanneer het COA deze locatie nodig heeft;
- c. is vijf jaar beschikbaar. Na deze 5 jaar vindt een evaluatie met de gemeenteraad plaats en wordt bezien of er een verlenging wenselijk en noodzakelijk is;
- d. heeft ten hoogste ruimte voor invulling van het benodigde aantal opvangplaatsen (in 2025 in totaal 129) ingevolge de [capaciteitsraming](#) voortvloeiend uit de Spreidingswet, waarbij binnen voornoemde periode ingezet wordt op het realiseren van ten hoogste zo veel opvangplaatsen geschikt voor de opvang van amv's als verplicht gesteld wordt, aangevuld met gezinnen;
- e. geeft geen belemmeringen voor woningbouw;
- f. heeft geen ruimtelijke belemmeringen;
- g. is goed bereikbaar of dit is te realiseren;
- h. is gelegen in de nabijheid van openbaar vervoer.

Zacht criteria bij de locatiekeuze:

- a. de mate van gestapelde, grootschalige ruimtelijke opgaven en de impact op de directe omgeving daarvan, welke uitgewerkt wordt in een beoordelingsmatrix die gedeeld wordt met de raad bij de locatiekeuze door het college.
-

Inleiding / aanleiding

Spreidingswet

Voor de uitvoering van de Spreidingswet heeft onze gemeente, naast de opgave voor opvang van alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV'ers), een opgave om asielzoekers op te vangen. Het gaat om 79 asielzoekers met een kleine ruimte voor groei. Deze kunnen worden gehuisvest in een kleinschalig asielzoekerscentrum, beheerd door het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (hierna: COA).

Locatiestudie

Uw gemeenteraad heeft het college op 16 april 2025 opdracht gegeven een locatiestudie uit te voeren voor een kleinschalige opvang asielzoekers in Haaksbergen, met uitzondering van de Van Brakelstraat. Hiertoe hebben is een locatiestudie opgesteld met als doel een voorkeurslocatie aan te wijzen en deze aan te bieden aan het COA. Het is vervolgens aan het COA de daadwerkelijke opvang te ontwikkelen,

financieren en beheren. Op 3 juni 2025 heeft het college besloten het raadsvoorstel locatiestudie en voorkeurslocatie kleinschalige opvang asielzoekers in te trekken. De redenen voor dit besluit waren ontwikkelingen in de landelijke politiek, die leidden tot onrust, onduidelijkheid en verzet onder een deel van de inwoners. Zoals meermaals aangegeven willen het college uitvoering geven aan de opgave uit de Spreidingswet.

Participatie

Tijdens de informatieavond naar aanleiding van de locatiestudie en tijdens gesprekken met de belangenvereniging AZC Haaksbergen is de wens geuit te mogen participeren. Via samenhaaksbergen.nl hebben inwoners een peiling kunnen invullen over een viertal onderwerpen: locatie, veiligheid en leefbaarheid, communicatie en inrichting omgeving bij locatiekeuze. Voor de onderwerpen en vragen in de peiling is aansluiting gezocht bij de wensen en zorgen, die door het college zijn opgehaald tijdens de informatieavond en tijdens het gesprek met de belangenvereniging. De eerste resultaten van de peiling zijn door het college ook besproken met de wijkraden. Hierbij is door een aantal wijkraden aandacht gevraagd voor de gestapelde opgaven, toezicht en begeleiding en communicatie. Ook is door een wijkraad de wens geuit aan de voorkant mee te mogen denken over de afspraken, die tussen de gemeente en het COA worden gemaakt in een bestuursovereenkomst (zoals ook in de gemeente Berkelland is gebeurd).

Resultaten peiling

Via onze website samenhaaksbergen.nl is een peiling uitgevoerd onder de inwoners om een beter beeld te krijgen van wat voor onze inwoners belangrijk is om mee te nemen bij de locatiekeuze en bij de te maken afspraken met het COA. Deze peiling is 944 keer ingevuld. Dit betekent dat de peiling representatief te noemen is. Het cruciale aantal hiervoor lag op 377.

Veiligheid

Uit de peiling komt naar voren dat veiligheid het meest aangehaalde thema is. Veiligheid kent hierbij meerdere aspecten. Er zijn zorgen over overlast en criminaliteit, intimidatie en hangjongeren. Er is behoefte aan handhaving en beveiliging. De gemeente wordt opgeroepen concrete beveiligingsafspraken met het COA te maken. Dag en nacht beveiliging is vaak aangekruist en er moet een vaste contactpersoon zijn, die dag en nacht bereikbaar is.

Communicatie

Helder en transparant communiceren wordt belangrijk gevonden. Het merendeel van de respondenten wil via een verbindingsgroep, informatieavonden of via de wijkraad/belangengemeenschap op de hoogte worden gehouden.

Locatie

Op de vragen over de locatie zijn geen duidelijke voorkeuren naar voren gekomen. Afstand tot voorzieningen mag meer zijn dan 3 kilometer, maar mag ook tot 3 kilometer zijn. Hieruit kan het college geen criteria opmaken. Er is een lichte voorkeur voor een locatie in het buitengebied. De uitstraling van de AZC locatie en de directe omgeving vindt de helft van de respondenten belangrijk. Hetzelfde geldt voor goed zicht op het gebouw en de directe omgeving. Dit is belangrijk voor de invulling van de locatie en moet dus mogelijk zijn bij de locatie.

Punten voor COA

Naast opmerkingen over de locatie en communicatie, zijn er ook meerdere opmerkingen gemaakt over de categorie die wordt opgevangen; liever gezinnen dan alleengaande mannen. De deelnemers aan de peiling vinden het belangrijk dat er voldoende dagbesteding is en hopen dat de asielzoekers ook aan het werk kunnen of vrijwilligerswerk, sport en/of taallessen kunnen volgen. Ook wordt aandacht gevraagd voor duidelijke regels en begeleiding. Dit zijn punten die het college in het overleg met het COA en in de bestuursovereenkomst vastleggen.

Het overzicht van de resultaten van de peiling is als bijlage toegevoegd.

Het college stelt de gemeenteraad voor geen wensen en bedenkingen te uiten. Met een amendement heeft de gemeenteraad de mogelijkheid wensen en bedenkingen te uiten.

Bestuurlijk / wettelijk kader

Rijk

- Wet gemeentelijke taken mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet)

- Gemeentewet, artikel 160 en artikel 169

Gemeente

- Collegebesluit van 3 juni 2025: intrekken raadsvoorstel locatiestudie en voorkeurslocatie kleinschalige opvang asielzoekers
- Raadsinformatiebrief van 19 juni 2025: opvolging intrekking raadsvoorstel locatiestudie en voorkeurslocatie opvang asielzoekers

Argumenten

1.1 Hiermee doet het college recht aan de resultaten van de peiling.

Veiligheid vindt het college een zeer belangrijk aspect, onafhankelijk van welke locatie het college kiest. Net zoals bij de locatie voor de AMV'ers maakt het college afspraken met het COA over het gebruik van de locatie in een bestuursovereenkomst en in aanvullende werkafspraken. Bij deze afspraken is veiligheid een belangrijk onderwerp. Denk hierbij bijvoorbeeld aan afspraken over hoe er wordt gehandeld in geval van overlast of escalatie. Ook de overige punten die zijn genoemd in de peiling, zal het college bespreken met het COA om te kijken of en hoe hier afspraken over kunnen worden gemaakt.

Ook maakt het COA voor iedere locatie een veiligheidsplan.

Naast afspraken met het COA vindt het college contacten met de omgeving belangrijk. Bij de AMV locaties wordt gewerkt met een verbindingsgroep/bewonersoverleg, om te zorgen voor korte lijnen en een goede communicatie met de omwonenden. Dit wil het college ook opstarten bij de locatie voor de opvang van asielzoekers. Met de verbindingsgroep/bewonersoverleg worden nadere afspraken gemaakt over de inrichting van de locatie en de omgeving en de communicatie. Uit de peiling blijkt ook de wens voor een verbindingsgroep/bewonersoverleg.

In de peiling wordt vaak het belang van permanente beveiliging genoemd. Gelet op de resultaten van de peiling is het een hard criterium dat de locatie ruimte moet hebben voor minimaal 100 asielzoekers, omdat er vanaf 100 asielzoekers permanente beveiliging aanwezig is op de locatie.

1.2 De criteria zijn randvoorwaardelijk om een locatie voor de opvang van asielzoekers te kunnen realiseren.

De locatie moet in ieder geval aan de volgende criteria voldoen in om aanmerking te komen als locatie voor de opvang van asielzoekers:

a. Eigendom gemeente Haaksbergen, provincie Overijssel of een maatschappelijke partner

Het college kijkt voor locaties alleen naar eigendommen van overheden en maatschappelijke partners. Gelet op de urgentie is het niet mogelijk allerlei particuliere grondeigenaren te benaderen. Ook acht het college het aanbieden van een opvanglocatie van een particuliere eigenaar niet direct wenselijk, in verband met mogelijke weerstand die kan ontstaan tegen een grondeigenaar en veiligheidsrisico's die hierbij horen.

b. Feitelijke beschikbaar wanneer het COA deze locatie nodig heeft

De locatie moet op korte termijn beschikbaar zijn. Over de exacte datum worden afspraken gemaakt met het COA. Dit zal geen kwestie zijn van jaren. Locaties waarvoor langjarige verplichtingen gelden, komen hierdoor niet in aanmerking. Er wordt met name gekeken naar locaties die te koop zijn, te huur zijn, leeg staan of waarvoor kortlopende verplichtingen zijn.

c. Minimaal vijf jaar beschikbaar

Realisatie van asielopvang is geen korte termijn investering. Om continuïteit te kunnen waarborgen, is het noodzakelijk dat een locatie voor minimaal vijf jaar in gebruik kan worden genomen. Ook voor het COA is dit een criterium om te kunnen investeren.

d. Ruimte voor minimaal 100 asielzoekers (in verband met permanente beveiliging)

Op basis van de Spreidingswet heeft de gemeente Haaksbergen een opgave van 79 asielzoekers. Vanaf 100 asielzoekers is er permanente beveiliging aanwezig op een locatie.

Gelet op de resultaten van de peiling, wordt het criterium toegevoegd dat een locatie wordt gezocht voor minimaal 100 asielzoekers, zodat er permanente beveiliging aanwezig is op de locatie.

e. Geen sleutelproject woningbouw

Voor een vijftal projecten zijn er afspraken gemaakt met de provincie Overijssel over de ontwikkeling van woningbouw in de periode tot 2030. Dit betreffen het O&K terrein, locatie voormalige Holthuizenschool, locatie voormalige garage Hartgerink, Bartokstraat 19-33 en het Marktplan. Door deze verplichting komen deze locaties niet in aanmerking als locatie voor de opvang van asielzoekers.

f. Geen ruimtelijke belemmering

Om een tijdelijke opvanglocatie mogelijk te maken, zal waarschijnlijk een planologische procedure gevolgd moeten worden, omdat deze functie waarschijnlijk niet zal passen in het geldende omgevingsplan. Er moet als onderdeel van deze planologische procedure worden onderbouwd, dat aan een “evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL)” wordt voldaan (onder de oude wetgeving werd dit verwoord in termen van dat sprake moet zijn van een goede ruimtelijke ordening). Hierbij moet worden onderbouwd dat geen sprake is van ruimtelijke en/of milieutechnische belemmeringen. De mate waarin sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, laat zich veelal beargumenteren door een toelichting te geven op de relevante milieu- en omgevingsaspecten (zoals bodem, geluid, geur, flora en fauna). Dit betekent ook dat voldaan moet worden aan regelgeving op het gebied van stikstof. Ook de wijze waarop de tijdelijke opvanglocatie in de nabije omgeving wordt ingepast, is van belang. Zo zal bijvoorbeeld sprake moeten zijn van een goede landschappelijke inpassing, mag geen sprake zijn van essen, beekdalen of landschappelijke aantasting en mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat. In dit kader wordt ook aandacht besteed aan het aspect sociale veiligheid.

Omdat sprake is van een tijdelijke voorziening kan met toepassing van de buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) de planologische strijdigheid worden weggenomen.

Afhankelijk van de locatie kan er sprake zijn van bindend advies van de gemeenteraad, voordat de omgevingsvergunning kan worden verleend. De gemeenteraad heeft dan via het bindend advies een rol in de ruimtelijke procedure, niet in de locatiekeuze.

g. Nabijheid openbaar vervoer

Asielzoekers zijn voor hun dagelijkse verzorging in principe niet aangewezen op de Haaksbergse voorzieningen. De afstand van voorzieningen is daarom minder belangrijk, dan bij groepen die in Nederland blijven en hier moeten inburgeren. In bepaalde gevallen moeten asielzoekers met het openbare vervoer naar Enschede of Hengelo, voor bijvoorbeeld (para)medische hulp. Een busverbinding is daarom wenselijk. Een richtlijn van het COA is dat een asielzoeker een voorziening reizend met het openbaar vervoer in ongeveer een half uur kan bereiken.

h. Goede bereikbaarheid aanwezig of te realiseren

De locatie moet goed en veilig bereikbaar zijn (met auto, fiets en te voet) voor personeel, bevoorrading en asielzoekers.

1.3 Dit zachte criterium weegt het college relatief om te komen tot een locatiekeuze, als er op basis van de harde criteria meerdere locaties overblijven.

De harde criteria toetst het college als zogenaamde “knock-out” criteria. Indien meerdere locaties voldoen aan deze harde criteria, weegt het college relatief (onderling) de mate van gestapelde, grootschalige ruimtelijke opgaven en de impact op de directe omgeving daarvan.

In de peiling zijn ook vragen gesteld over andere onderwerpen als veiligheid, communicatie en de inrichting van de locatie. Deze onderwerpen zijn nu niet bij de criteria benoemd, omdat de uitwerking van deze onderwerpen locatieonafhankelijk is.

1.4 Het college heeft uw gemeenteraad toegezegd een voorstel voor te leggen over de kaders voor een locatiekeuze.

Het college besluit niet eerder tot het vaststellen van de criteria voor de locatiekeuze totdat uw gemeenteraad in de gelegenheid is gesteld eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken. In de raadsinformatiebrief van 19 juni 2025 heeft het college aangegeven een voorstel voor te leggen aan de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen over het voorgenomen besluit tot het vaststellen van de kaders voor een locatiekeuze. Het college stelt uw raad voor geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken op voorliggend voorgenomen besluit. Op grond van artikel 30 van de Gemeentewet dient het college de gemeenteraad een voorstel voor te leggen waar een raadslid ‘voor’ of ‘tegen’ kan stemmen.

Wenst een raadslid een ander besluit dan het aan de raad voorgelegde, dan staat het hem vrij om gebruik te maken van zijn recht op amendement. Daar het college uw raad voorstelt geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken, kan een raadslid met een amendement voorstellen de daarin genoemde wensen en bedenkingen op het voorgenomen collegebesluit kenbaar te maken.

1.5 *Op basis van de Spreidingswet is het college het bevoegde orgaan om een locatie aan het COA aan te bieden.*

Artikel 7 van de Spreidingswet bepaalt dat het college zorg draagt voor het aan het COA ter beschikking stellen van een locatie of accommodatie en voor verlening van de noodzakelijke gemeentelijke vergunningen. De gemeenteraad draagt zorg voor aanpassing van het omgevingsplan, indien dit noodzakelijk is voor ingebruikneming van de opvangvoorziening.

Op grond van artikel 169 van de Gemeentewet stelt het college uw raad in de gelegenheid wensen en bedenkingen kenbaar te maken over dit voorgenomen besluit. Dit wijze wijkt af van eerdere toezeggingen aan de gemeenteraad met betrekking tot de opvang van asielzoekers, maar sluit wel aan bij de bevoegdheidsverdeling, die door de wetgever is vastgelegd.

Risico's

Het college voorzien geen (juridische) risico's bij dit voorgenomen besluit. Het college beseft zich dat dit voorstel kan leiden tot maatschappelijk onrust.

Vervolgproces/communicatie/planning

Nadat de gemeenteraad besloten heeft al dan niet wensen en bedenkingen kenbaar te maken, neemt het college een definitief besluit over de criteria voor de locatiekeuze voor de opvang van asielzoekers. Vervolgens zal het college aan de hand van die criteria over de aanwijzing van een voorkeurslocatie aanwijzen voor de opvang van asielzoekers (planning: november 2025).

Bijlagen:

1. Overzicht resultaten vragenlijst
-

Burgemeester en wethouders

M. (Marcel) Broekhuis
gemeentesecretaris

G.J. (Gerard) van den Hengel
burgemeester

Aldus vastgesteld
tijdens de openbare raadsvergadering d.d. 30 oktober 2025

R. (Robin) Meinen
griffier

G.J. (Gerard) van den Hengel
voorzitter